

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քանի տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 14րդ շրջանի (98-րդ համար) բաժնորդագրին է 20 Փր. կանխիկ գրելի է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն ժեզ ամսականը 2 1/2 Փր. հաշուելով և 1899 մայիս ամսին անդին չանցելու պայմանով:

Նամակ և ծրար պէտք է գրկել հետեւեալ հասցեով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du Journal Arménia. MARSEILLE (France):

ԺԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 63

1899 ՄԱՐՏ 18

1899 ՄԱՐՏ 6 (2. S.)

ԵԱՐԱՐ

Կը հրատարակուի իշ. և Երթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Թարգմանութիւնը, եթէ հարկ համարի, համապատասխան է հոսանքաւորութեանը և կը հրատարակուի իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները:

Պատուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Պատուցման 1 միջակ դիրքը 1 սանդիկարժէ. 1 զխաղ իւր 2 սանդիկարժէ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de Rédaction: Rue Glandevès, 17.

ԳՈՎԱՆԴԱՅԻՆԹԻՒՆ

Քանաւայական խնդրոյն վրայ ընդհանրապէս. — Գիւղացիս հետ. — Նամակ Պաշկարիան (Ֆիլիպի). — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Ռաբբը). — Նոր հրատարակութիւններ. — Վերջին ակնարկ Զմիռնիոյ Հայոց վրայ. — Կրկնութիւն. — Ռուսերն Ասիայի մէջ. — Մայրաքաղաք Արեւելքի գործեր. — Մանուկներ:

ԱՐԲԵՆՆԱԻ ԲԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐԻՆ

Ստիպողաբար կը խնդրենք մեր այն բաժնորդներէ որոնք դեռ անվճար թողուցած են իրենց բաժնորդագրին, փութալ ներկայ մարտ ամսին մէջ հասցունել մեզ այն, որով թէ՛ իրենց պարտաճանաչութիւն ցոյց տուած և թէ՛ դործին դիւրութիւն տուած կը լինին որովհետեւ տեղական սովորութեան համեմատ լինելիք կանխավճարները գլխաւոր պայմանաժամներէ մին է լատինական Զատիկը (մարտ 21/2 ապրիլ):

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՎՐԱՅ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՍ

Քանի որ Եւրոպայի աղաւթ երկիրներու մէջ հայկական մամուլը սկսած տարածուիլ, շարքի մը չանցնի որ լրագրիւններէ մէկը գտնուած մը չհրատարակէ այլևայլ տեղերէ քահանայի կամ վարդապետի մը յուսի վարքին վրայ: Լրագրիւնները մեծ ծառայութիւն ըրած կըլլան ազգին երբ չորհրդազուրկ քահանային ճակատը խարելով հասարակութեանց ճանչցնել տան, որպէսզի ամենքը զգուշանան այնպիսոյն հոգեւոր միութարութեանը զիմելէ: Թոյլալիւն քահանային՝ որ կը մոռնայ թէ կարգ և օժուժ ստանալովը ծանր պարտաւորութիւններ ալ յանձն առած է միանգամայն, որ չի տեսներ թէ իր անվայել ընթացքով եկեղեցական դասուն անպատուութիւն կը բերէ, այնպիսոյն պէտք է ըսել. «կամ վարքը փոխէ ու եկեղեցականի մը վայելութիւնը զգեցիր, կամ սքեմդ ձգէ ու աշխարհականի զգեստով հագուի»: Բայց այս վերջնական վճռոյն չի գալու համար, պարտական ենք ամենքն ալ հսկել ու թող չի տալ որ քահանան ուղիղ ճամբէն չեղի, խտրորի:

Տեղ տեղ տեղ և անբարոյական քահանաներ ունենալուս գլխաւոր

պատճառներէն մէկը անյարմար ընտրութիւնն է: Ժողովուրդները եկեղեցական կանոններէ մանրամասն տեղեկութիւն չունենալով, քահանայացուի ընտրութեան վրայ շատ ուշ չեն դնել: Գրեթէ ամեն տեղի հայ հասարակութիւնները երբ քահանայի պէտք ունին, իրենց առաջին ակնարկը եկեղեցւոյ տիրացուն վրայ կը ձգեն, իբր թէ տիրացու ըլլալով իրաւունք ալ ունի քահանայի յաջորդութեան: Իսկ եթէ տիրացուն ընտրելի չէ, այն ատեն կը նային վաճառական կամ արհեստաւոր դասէն անձի մը որ ստեպ եկած է եկեղեցի ու երգեցողութիւն ըրած է: Կրնայ ընտրել ըլլալ մեծամեծ պակասութեանց և աշխարհական տկարութեանց մէջ ինկած մարդ մը, հոգ չէ, քանանայական ձեռնադրութիւնը իրաւունք կոչուող իրեն: Կրնայ ըլլալ անուս տգէտ մը, դարձեալ հոգ չէ, քանանայական է որ շատ երգեցող է, շարականները թերևոյց գիտէ երգել: քանանայացողորձութիւնը ծանր բան մը չէ, ան ալ կրնայ շուտով սովորիլ: և ահա այսպիսի փաստերը թիւններով եթէ բաւական պաշտպաններ ալ ունենայ, ինչպէս որ ստեպ կը պատահի, ամենայն ինչ կատարեալ է. անմիջապէս ընտրութիւնը կը կատարուի, ձեռքը յանձնաւարական վկայադիր մը կը տան, իր բարոյական նին վրայ մեծամեծ գովեստներ կը ընդունեն, բաւական ալ ստակ կը լեցնեն քսակը ու կ'պոլս կը զրկեն քահանայ ձեռնադրութեան, եթէ աւելի մօտաւոր տեղ մը ձեռնադրող եպիսկոպոս չի գտնուիր:

Չեռնադրութեան ետքը նորընծան այնչափ պարկեշտ և առաքինի վարուց նշաններ կուտայ, որ իր ամեն պաշտպանողները ուրախանալով՝ մեծ յոյսեր կը տածեն անոր պաշտօնավարութեանը վրայ: Բայց աւա՜ղ որ երկայնի տեսնել. ուսմաններէն առակ մը կըսէ. «գալլը մաղը կը փոխէ, իսկ բնութիւնը ո՛չ երբէք»: այսպէս՝ պակասութեանց տէր մեր նորընծան ալ կը սկսի կամայ կամաց իր առջի բարուց մէջ ընկնիլ և խղճմտանքաւոր անձինքը իրմէ զգուցնել: և եթէ զուարճասէր ու բաց տուն բռնող մէկն ալ լինի, բաւական արբանեակներ ալ կը միանան իրեն, և այլ սպասելու չէ որ այնուհետեւ հոգեւոր և համոզմամբ վա-

րէ իր պաշտօնը: Ահա՛ ինչու համար պէտք է ուրեմն նախ ընտրութիւն ըլլայ լրութեամբ և անաչառ: Կըրեալան դասուն մէջ տգէտ և անարժան քահանաներ գտնուելուն մէկ ուրիշ մեծ պատճառն ալ Սրբազան ձեռնադրողաց անտարբերութիւնն է: Դեռ Մեծին Ներսիսի և Ս. Սահակայ ժամանակներէն ի վեր մեր եկեղեցին ունի սահմանադրուած կանոններ՝ որոնց համեմատ պէտք է նախ քննուի քահանայութեան գիտութիւնը և վարքը և ապա ձեռնադրուի: Չեռնադրութեանէ առաջ Ս. Եպիսկոպոսները ուշ կը դնեն արդեօք այս նախապատրաստութեան: Կերկրայիմ, կըրնան դառնուիլ խղճմտանքաւորներ ալ որոնք կը հասկնան ձեռնադրութեան պատասխանատուութիւնը: Բայց կան շատեր ալ՝ որոնք կամ կուզեն հաճելի լինել այն ինչ միջնորդ աղային և կամ ոսկւոյն գեղնութիւնը աչքերնին շաղկապելով չեն նայիր թէ որո՞ւ վրայ ձեռք կը դնեն: Տեսայ անձ մը՝ որ վաճառականութենէ ընկնելով քահանայ ձեռնադրուեցաւ: սակայն կարգաւ գրեւ չէր գիտեր: Աւետարանի մէջի «բայց որ համբերեսցէ ի սպառ, նա կեցցէ» խօսքերը «բայց որ համբերեսցէ, ի Սպանա կեցցէ» կը կարգար և այնպէս ալ կը հասկնար թէ համբերողը Սպանա տեղ մը այսինքն արքայութիւն պիտի ապրի:

Կը կարծէի թէ այս ցաւալի եղիւթիւնները անցած մոռցուած կը մնան և ժամանակիս ձեռնադրողները աւելի ուշադիր կըլլան իրենց պարտաւորութեանը: սակայն պէտք եղաւ վերջի տարիներս ուրիշ քահանայ մը ալ տեսնել, որ տասը տարի քահանայութեան պաշտօն վարելէն ետքն անգամ գրով ապացոյց տուաւ թէ տգէտ է բուն իսկ եկեղեցւոյ տարրական պատմութեանը, քանզի չփոխեց Ս. Գր. Լուսաւորչայ որդիքը իր թողնելուն հետ, Ս. Սահակայ առհասարակ անունը տեղոյ մը հետ, Ս. Եփրեմ տարիին Խոշորին վերադիր անունը նմանապէս տեղոյ անունի հետ: Թուղայի Մանկապէս վերադիրը դարձեալ տեղ մը նշանակող անուն հասկցած է: Շամունա կինը իբր հայր գիտէ իր եօթը որդւոցը և ոչ իբր մայր: Ի՞նչ ըսեմ ճիշդալոյց, խթում, Գրնցի, Խոտաճարակ, իննականայ և այլն բա-

ռերուն համար՝ որոնց նշանակութիւնը չի գիտեր: քարմանալի է ուրեմն թէ ինչպէս կրցաւ այսպիսի համբալ մը անցնիլ ձեռնադրութեան անձուկ դռնէն առանց քննութեան բուն իսկ կ'պոլս մէջ և առանց նորընծայի առաջին քառասունքն անգամ հոն կատարելու:

Եթէ տգէտ քահանայից ցանկին վրայ ուղեինք նաև արքեպիսկոպոս, կնամոններու, կուսարարներու, բանասարկութեան և անհատաւոր մանկանց օրինակներ ալ աւելցնել, հարկ կըլլար մեծ կակ տեւորակ մը կազմել: Բայց որովհետեւ այսպիսիներու թիւը քիչնալու վրայ է և յուսալով թէ ապագայի համար արժանաւոր քահանայացուներ կը պատրաստուին, կը թողունք որ մոռցուած մնան տխուր յիշատակները:

Հայաստանեայց եկեղեցին աշխարհական զօրութեան նեցուկ չունի ուրու վրայ կարենայ յենուի իր բոլոր ոյժը միմիայն բարոյական է: քահանաներն են անոր բարոյական ոյժ տրուող զինուորները: Այսօր երբ ամեն ազգ կը նայի իր եկեղեցին պայծառացնել և ազգեցիկ ընելու համար ուսեալ և կըլլալ քահանաներ առաջ բերել մենք ինչո՞ւ յետնալ մնալք: Եթէ մեր եկեղեցին և կրօնը կրցաւ մինչև հիմակ առանց սուրի և թնդանթի պաշտպանութեան ապրիլ և կանգուն մնալ, որ մեծ պարծանք է Հայոց ազգին, մէկ պատճառն ալ այս է որ միւս ազգաց կղերն ալ մեղին են աւելի լուսաւորեալ չէր: Իսկ այսօր շատ տխուր օրինակներ ունինք առջինիս, որով կապացուցուի թէ մեր քահանայական դասը շատ ետ մնացած է ուրիշ քրիստոնեայ ազգաց քահանաներէն: Չեմ պահանջիր որ մեր քահանաները փիլիսոփայական գիտութեամբ օժտուած լինին ընդհանրապէս, ինչպէս որ այսօր Ռումելիոյ տէրութեան կղերական օրէնքը կը պահանջէ որ մինչև գեղացի քահանաներն անգամ ուսեալ լինին ամեկ նախաձեռն գիտութեանց մէջ և ամեն ազգաց կրօնքին վրայ տեղեկութիւն ունենան, և միանգամայն քանի մ'ալ լեզուներ գիտնան: Բայց իրաւունք ունինք պահանջելու որ քահանայացու անձը նախապատրաստուած լինի այս բարձր կոչման և չի ձեռնադրուի անուս և անփորձ անձինք՝ միայն ըստ

պարզ յանձնարարութեան տեղւոյ մը հասարակութեան հապա ըլլայ, ըստ վեհ. խորհրդանշանաբանութեան որոշման, գոնէ երկու տարի ժառանգաւորաց վարժարաններէ մէկուն մէջ պատրաստուած և ապա ձեռնադրուի: Անհրաժեշտ պէտք է որ քահանայացուն գոնէ երկու եւրոպական լեզուներ ալ գիտնայ, որպէսզի կարող լինի մանաւանդ օտար երկրներու մէջ դիմագրել դուրսի հարուստներու: Եթէ այսօր ուսեալ երիտասարդութիւնը կարող չըլլար հրապարակաւ խօսիլ և գրով պաշտպանել մեր ազգային և եկեղեցական իրաւունքները, քիչ օգուտ կունենայինք քահանաներու գործունէութենէն, բացի փոքրիկ բացառութիւններէ որք սկսած են երկրի:

Լ. Սրմազաշեան

ԳԻՒԴԱՑԻՍ ՀԵՏ

(Շար. ՅԼԻԳ ՐԱԿԵ)

Սիրելի «գիւղացի», քո այս նամակներ առանց քո ունեւորութեան ղեկավար հրապարակի վրայ, կուգամ իբրեւ օրինակ ներկայացունել ուսանողութեան փափաքողներին: Գիտէ՞ք թէ օրինակներն ի՞նչ մեծ տըպաւորութիւն կունենան ընդունակ մտքերին վրայ:

Ո՞ր զգայուն հայ երիտասարդ կարգաւոր անմահ Բաֆֆիի «կայծեր»ը, եռանդ մը չէ զգացած լինելու կարօ մը, Ասլան մը կայր: Բայց կարօ և Ասլան, հայրենիքին դրականապէս օգտակար ըլլալէ առաջ, պատրաստուած են: Գործ մը կատարելու համար, պատրաստութիւն պէտք է. եթէ ոչ՝ վիժումը անխուսափելի է: Եւ վիժումը արգասիք է անհամբերութեանց:

Ունէ գործ, ըստ իր վիճակին, կը պահանջէ իր պատրաստութիւնը: Երբ պատանի մը իր հայրենիքին կամ այսինչ խնդրին օգտակար ըլլալ կուզէ և չկրնար ըլլալ առանց անոր համար կէս դար պատրաստութիւն տեսնելու, թո՛ղ տղի չեղէ իր սիրած խնդրին համար, առանց այդ յիսուն տարիներ իր պատրաստութեանցը եթէ չուզեր որ իր փայլայած խնդրին հարուած մը տուած լինի. եթէ նա ճշմարտապէս կը փափաքի օգուտ բերել իրեն հետաքրքրող խնդրին, նա պիտի նախընտրէ 49 տարի և 11 ամիս ուսում նասիրելէն յետոյ մեռնիլ, քան թէ գործի ձեռնարկել, պակաս մնացած և անհրաժեշտ եղող այդ մէկ ամսի պատրաստութիւնն ալ առանց կատարելու:

Այս, եթէ ամեն մի խնդրի համար ամեն մի մարդ իր տեղն ըլլար, ո՞րքան և ո՞րքան խնդիրներ փոխանակ վիժելու լուծուած պիտի ըլլային: Ի՞նչ արգիւթ այս տղեր կարգացող պիտի ըսէ. «Իր թէ անհրաժեշտ է Հային ու հայ աշխարհին օգտակար ըլլալու համար, ամերիկեան դպրոցներէ մէջ դաստիարակուիլ»: Չէ, թո՛ղ ամեն մարդ իր տեղը բռնէ. և այսինչը այսինչ տեղը հասնելու համար, թո՛ղ անոր պատրաստութիւնն ունենայ: Եւ այսինչ ու այսինչ պատրաստու-

թիւններ համար, անհրաժեշտ չէ դպրոցի աթոռներին վրայ նստիլ: Աշխարհն ալ դպրոց մ'է և ամենէն մեծ դպրոցը, որին հասկնալու համար շատ մը փոքր դպրոցներ տեսած ըլլալու է:

Այս երկրի մէջ երիտասարդների մեծ թիւ մը ունիւք, որոնք երբ գործարանէն տուն կը վերադառնան, իրենց երեկոյեան ժամերը (4-5) գրէ-թէ դատարկաբանութեամբ կանցու-նեն, մինչ այդ պարոններ գէթ կրնա-յին սոսկ մասնագիտութիւն մը սեր-տելով զբաղիլ: Սոսկ մասնագիտու-թիւն մը կը բնութագրէ թերեւ անոնք ստակ չահելու աշխատանքը չեն կըր-նար բոլորովին ձգել երբ պարտաւոր-ուած են իրենց ընտանիքին հաց հայթայթել: Թերեւ օր մ'ալ այն պիտի վիճակի մը մէջ ինչան որ կարող ըլլան շատ մը խնդիրներ ուսումնասի-րելու: Այսպէս երբ հիմակուրէն ա-մեն Հայ իր վիճակի համեմատ աշխա-տելով պատրաստութեամբ պայմանաւոր-աւոր դար վերջը հայ ժողովուրդն ալ դաստիարակուած ու պատրաս-տուած ժողովուրդներին կարգը կանց-նի և այդ կերպով ո՞րքան պատուա-բեր և օգտակար կըլլանք մենք մեր ազգին: Իսկ այդ վիճակին հասնելու ու չհասնելու արգիւթը՝ կամքի տար-բերութեան մէջն է: — Այս մասին՝ կարդալ Արմէնիայի 19 և 20-րդ թի-ւերի «Ընել կամ չընել» վերնագրով գրութիւնը: Ի հարկէ այս տղերը միմիայն Ամերիկայի Հայերին համար չեն:

Սիրելի գիւղացի, երկու խօսք ևս այս մասին: Մեր երիտասարդութիւ-նը դպրոցի մը նուիրուելէ առաջ, կը փափաքի տեսնել իրեն սատարող ձեռք մը:

Օրինակի համար, եթէ այս երկրի 10-15,000 Հայերէն միմիայն 2000 Հայերն ուսանողներին թե թիւը ըլլալու համար, չաբար մէկ ժամ կամ տարին 50 սէնթ տան իրենց ձեռք ունեցած 300-500 տոլար դրա-մէն, կրնան տարին 10 աշակերտի օգնել 100ական տոլար նպաստ տալով և կամ 20ի 50ականով: Այդ բան ար-դարեւ երիտասարդութեան մէջ մեծ գրգռք մը յառաջ կը բերէ և գործը ընդարձակ ծաւալ մը կը ստանայ, ո-րով օտարաց առջև ալ պարծենալու դերք մը բռնած կըլլանք: (Այս պայ-մանները ներքեւ ուսանողներն երբ դպրոցէն դուրս գան, իրենց ստացած դրամն իրենց օգնող մարմինն առա-ւելագոյն չահով վերադարձնելու տրա-մադիր կըլլան անշուշտ. գէթ իրենց առածը կը վերադարձունեն կամ բան մը կընեն: Թո՛ղ ըլլայ թէ մէկ քանի-ներն ալ ապերախ ըլլան):

Քանի՞ քանի՞ փայլուն ուսանողներ այլևս անկարող ըլլալով հանդուրժել իրենց առջև ելած նիւթական նեղու-թիւններին, մէկ անգամէն թողնել և հեռանալ պարտաւորուելու են: Իսկ եթէ շարունակած են, հետզհետէ ա-ւելի մաշուելով այնքան սմբեք են, որ վերջապէս աշխարհէն անհայտ հրաժա-րած են: Թեոյ ալ կենեք կըսենք. «Այս, խաղաղութեան, ալիս այսինչ կամ

այսինչ...»

Քանի՞ քանի՞ երիտասարդներ երբ տեսնեն թէ մարմին մը կայ որ ամեն տարի իր ընտանիքին ապահովարար 50 կամ 100 տոլար պիտի զրկէ, ան-միջապէս գործատունը ձգելով պիտի նետուին այս խնդրին առջև, և ինք-նօգնութեամբ և միմիայն ինք իր ձեռ-նարկին պատասխանատու լինելով պի-տի աշխատին և օր մը ոչ միայն հայ ժողովուրդին, այլ նաև գիտական աշ-խարհին պարծանք դառնան: Հայ ու-սանողներն եթէ ոչ միշտ առաջնա-կարգ, սակայն միշտ լաւակարգ տեղ մը բռնած են օտար դպրոցներէ մէջ: Ի հարկէ, եթէ այսպիսի սատարող մարմին մը օգնելու յարմար անձեր չգտնէ ալ այս երկրի մէջ, միշտ պիտի կրնայ գտնել գէթ ուրիշ տեղեր: Խնդիրը այդպիսի բան մ'ընելու ըս-կըրունքին, այդպիսի օժանդակող մարմին մը գոյացունելուն վրայ է:

(Շարունակելի)

Ամերիկա

ՅՈՎ. Ա. ԳՐԻԳՈՐԻԱՆ

ՆԱԽԱՆ ԳՈՒԼԿԱՐԻՍԷՆ

Ֆրիւիլ, փետր. 27/11 մարտ 99

Այս տարի վարդանանց տօնը, միւս տարիներին սովորութեան հակառակ, առանց ազգային հանգիսի անցաւ: Ազգ. վարժարանների Հոգաբարձու-թիւնը խոհմութիւն համարած էր հանգիս չընել, անցած տարիի տխուր դէպքերը չկրնուելու համար: Ո՛վ գիտէ, ինքն իր մարդուն մէկը կենէ մի բան կըսէ կամ կընէ և հա կրկին խոսովութիւն ազգին մէջ. մէկ խնդիր արածը 10 խելացի չկրնար չինել յե-տոյ, ինչպէս որ եղաւ անցած տարի:

Եւ ի՞նչ հարկ հարկւաւոր տարի-ներ առաջուան վարդանի յիշատակը տօնել քանի որ հիմա նոր վարդան-ներ կան—Բաբկէն թիւնի և Պանգալին վրայ յարձակող իր ընկերները, որոնց երրորդ արեւդարձը պիտի տօնենք օգոստոս 14ին... Կայսրի աղաւաղութ-ները պատժել տալերնուն համար...:

Այս տարի վարդանանց տօնը բոլո-րովին աննկատելի պիտի անցնէր եթէ քանի մը ամիս է ի վեր տեղա գտնուող «Վեսել» հայ թատերախումբը հինգ-շաբթի երեկոյ ձեռնարկած չլինէր վարդան Մամիկոնեանի ողբերգու-թիւնը ներկայացունելու, հեղինակու-թիւնը խորէն եպ. Նար. Պէյի, որ ազ-գային հանգիսի մը պակասը մասամբ լրացուց: Այս ներկայացում բաւա-կան լաւ անցաւ. մանաւանդ Օր. Քնար (վարդանի կինը և Հրեշտակ Հայոց), Տ. Պապեան (Վասակ) և Տ. Շաքար-եան (վարդան) իրենց դերեր յաջո-ղութեամբ կատարեցին: Սակայն թա-տերական զարդի և անձի պակասու-թիւնն և մանաւանդ տեղի անձեւու-թիւնը արգելք կը լինէին ներկայաց-ման կատարեալ յաջողութեանը:

Քահալաքիս Հայերին մէջ տիրող խը-ռովութիւններին համար Օրմանեան պատրիարքը ամիս մը առաջ այստեղ քննիչ զրկած էր Անդրեանապոլսի Տ. Արսէն քահանայ: Սա շաբթի մը մը նախով այստեղ, լսեց երկու կողմի ա-

ռարկութիւնները և գործերը մօտէն քննելով մեկնեցաւ: Լսեցինք թէ իր տեղեկագիրը զրկած է Պատրիարքա-րան, բայց ցաւալի է որ պատրիարքը մինչև հիմա ունէ հրահանգ չէ զրկած քահանային:

Քահալաքիս հայ կիներին մէջ ձեռ-նարկուած է Հայաստանի որբերին համար դրամական նպաստ հաւաք-ուել: Այս ձեռնարկը որքան գովենք քիչ է. և կը յուսանք թէ բոլոր գթա-սէր և ճշմարիտ ազգասէր կիներ պիտի փութան իրենց օգնութիւն նուիրել: «Շաքէ»-ի նախկին անգամահիները պէտք է գիտնան որ խայտառակ թեր-թեր պահել և Պուկարիտի Դանակ-ցութեան ներկայացուցչի նման անձեր ապրեցնել և վաճառել Ֆիլիպէ, Ֆի-լիպէն վաճառ անոնց երթեկու-թեան ծախս հայթայթելէն գերա-զանցապէս հայրենասիրական գործ մը ըրած կը լինին օգնելով Հայաստա-նի անթիւ անտէր որբերին: Իրենց գործած առաջին սխալն այս կերպով միայն կրնան դարձանել:

Գ.

ՆԱԽԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅԵԱԼ-ՆԱԶԱՆԳՆԵՐԷՆ

Ուսթըր, 9 փետր. 99

Ուսթըրի «Հայկական Գրադարա-ն»ը, որ Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուած հայ գրադարաններու ամե-նէն ճոխն է, գաղթականութեան օգտակար լինելու խանդավառ օրերուն մէջ կը գտնուի: Եւ ի՞նչ կայ աւելի ուրախառիթ, ինչպէս ամեն անհատի, նոյնպէս և կազմակերպութեան մը հա-մար, քան իւր բարի նպատակի իրա-գործմանց օրերը: Միութեանն նպա-տակն է տեղւոյն ազգայնոց պարագ-թամանները արդիւնաւորել օգտա-կար հրատարակութեանց ընթերցա-նութեամբ. եթէ կարելի լինի, շրջա-կայ հայաբնակ վայրերուն մէջ ալ: Ահա նպատակը Ուսթըրի Հայկական Գրադարանին:

Ցարիէն աւելի է որ գոյութիւն ու-նի Հայկ. Գրադարանի անդրանիկ մաս-նաճիւղը Վայթինսլի (Ուսթըրէն 20 մղոն հեռու) մէջ ուր կը բնակին 60ի չափ Հայեր և որ հաստատուած է շնորհիւ աշխատութեան վայ-թինսլիի քարոզչի Պատ. Կ. Մար-գակէսեանի: Սակայն այդ մասնաճիւղ կը շարունակուէր ցարդ, առանց որոշ կանոնադրի մը: Անցեալ կիւրակէ, յնր. 29ին, Վայթինսլիի մասնաճիւղը ժողով մ'ունեցաւ ուր ներկայ էին 18 անդամներէն 16ը և ուր կը գտնուէր նաև Ուսթըրի Հայկ. Գրադարանի ներկայացուցիչը, Տ. Յ. Գ. որ իրեն հետ տարած էր Ուսթըրի Հայկ. Գրադարանին և մասնաճիւղին մէջ պարտուց և իրաւանց սահմանե-րը գծող նոր կանոնադրութիւն մը, որը յօդուած առ յօդուած ներկայից քուէին ենթարկեց և մէկ յաւելուածով ու մէկ բարեփոխութեամբ միաձայն ընդունուեցաւ 21 յօդուածէ բաղկաց-եալ կանոնադրութիւնը: Այդ կանո-

